

ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម
AGRICULTURAL AND RURAL DEVELOPMENT BANK

ដើម្បីកសិករនិងអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គម

គម្រោងអាជីវកម្ម ដំណាំប៊ីណាចច

រៀបចំដោយ

នាយកដ្ឋានគាំទ្រគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃ

ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម (ធន.អ.ជ.ក.)

ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៦

មាតិកា

១- សេចក្តីផ្តើម..... ១

២- ការអនុវត្តការដាំដុះ..... ១

 ក- ការរៀបចំដី និងប្រព័ន្ធស្រោចស្រព..... ១

 ខ- ការបណ្តុះកូន..... ១

 គ- ការជ្រើសរើសពូជ..... ២

 ឃ- វិធីដាំដុះ..... ២

 ង- ការថែទាំ និងការដាក់ជី..... ២

 ច- កត្តាចង្រៃ..... ៣

 ឆ- អាយុកាលដាំដុះ និងប្រមូលផល..... ៣

៣- តម្រូវការទុនដំបូងក្នុងការដាំដុះជីវនាងរង លើផ្ទៃដីទំហំ ១០ អា..... ៣

៤- ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចលើការដាំដុះជីវនាងរង លើផ្ទៃដីទំហំ ១០ អា..... ៤

៥- លទ្ធភាពចំណេញផ្នែកលើនិន្នាការតម្លៃ លើផ្ទៃដីទំហំ ១០ អា..... ៥

៦- ខ្សែច្រវាក់តម្លៃ..... ៥

៧- ហានិភ័យ..... ៦

៨- សេចក្តីសន្និដ្ឋាន..... ៦

ដំណាំដំណែង

១-សេចក្តីផ្តើម

ជីវនាងរង គឺជាគ្រឿងទេសមួយប្រភេទសម្រាប់ធ្វើជាគ្រឿងផ្សំម្ហូបអាហារឱ្យមានឱជារសល្អយូរឆ្នាំ។ ជីវនាងរងអាចដាំលក់ជាលក្ខណៈគ្រួសារ ឬចម្ការខ្នាតតូច ព្រោះវាជាគ្រឿងទេសចាំបាច់ក្នុងមុខម្ហូបខ្មែរ។ ជីវនាងរងជារុក្ខជាតិស្រួលដាំ ងាយស្រួលថែទាំ ដុះលូតលាស់លឿន និងអាចប្រមូលផលបានជាបន្តបន្ទាប់ដោយលូតលាស់ចេញត្រួយបានពេញមួយឆ្នាំលើប្រភេទដីល្អៗ ដីល្អៗខ្សាច់ និងដីមានជីជាតិផ្សេងទៀតដែលមាន pH ដីសមស្របនៅចន្លោះពី ៥.៥-៦.៥ ជាមួយពន្លឺព្រះអាទិត្យយ៉ាងតិច៦ ម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃ និងសីតុណ្ហភាពពី ២៥-៣០ អង្សាសេ។ ក្រៅពីនេះស្លឹកជីវនាងរងក៏មានអត្ថប្រយោជន៍ចំពោះសុខភាពជាច្រើនផងដែរ ដូចជាជួយសម្រួលដល់ការរំលាយអាហារ សុខភាពបេះដូង សសៃឈាម និងជួយគាំទ្រប្រព័ន្ធភាពសាំក្នុងរាងកាយផងដែរ។

២-ការអនុវត្តការដាំដុះ

ក. ការរៀបចំដី និងប្រព័ន្ធស្រោចស្រព៖ ត្រូវភ្ជួរដីឱ្យម៉ដ្ឋល្អ រួចហាលដីទុករយៈពេលពី ១០ ទៅ ១៥ ថ្ងៃ។ កសិករត្រូវប្រើប្រាស់ជីធម្មជាតិទ្រាប់បាតក្នុងបរិមាណ ៥០០ ទៅ ១,៥០០ គីឡូក្រាម/១០០០ម៉ែត្រការ៉េ (តាមលទ្ធភាព និងគុណភាពដី) បន្ទាប់មករុក្ខជាតិជារងដែលមានទទឹងរងខ្នងលើ ១-១.២ម៉ែត្រ និងកម្ពស់ ០.១-០.២ម៉ែត្រ ដោយពិពាក់កណ្តាលរងមួយទៅពាក់កណ្តាលរងមួយប្រវែង ១.៥ម៉ែត្រ និងមានប្រព័ន្ធបង្ហូរទឹកនៅជុំវិញចម្ការ។ កសិករអាចជ្រើសរើសប្រព័ន្ធស្រោចស្រពសមស្របមួយក្នុងចំណោមពីរប្រភេទ៖

ទី១- ប្រព័ន្ធដំណក់ទឹក(ទ្រីព) ២ឬ៣ខ្សែនៅលើរង(អាស្រ័យចំនួនជួររបស់ជីវនាងរងក្នុងរង) និងប្រើប្រាស់កៅស៊ូគ្របរង

ទី២- ប្រព័ន្ធស្រោចស្រពទឹកក្បាលវិល(ស្រ្តីងក្តីរ) មិនប្រើប្រាស់កៅស៊ូគ្របរងឡើយ។

ខ. ការបណ្តុះកូន ៖ ល្បាយដីបណ្តុះត្រូវមានវត្ថុធាតុដើមសំខាន់ៗដូចជា ដីដំបូក ឬដីទន្លេ ១/៣ ធួងអង្កាម ១/៣ និងកំប៉ុស១/៣ ដោយច្របល់ចូលគ្នា បន្ទាប់មកយកទៅលីង ឬចំហុយសម្លាប់មេរោគ និងគ្រាប់ស្មៅចង្រៃ។

- ការបណ្តុះគ្រាប់៖ យកល្បាយដីបណ្តុះដាក់ក្នុងថាសបណ្តុះកូន បន្ទាប់មកយកគ្រាប់ជីវនាងរងក្នុងមួយរន្ធ មួយឬពីរគ្រាប់ ដោយបន្ថែមដីពីលើគ្រាប់ស្តើងៗ បន្ទាប់មកស្រោចស្រពទឹក។ កូនជីវនាងរងអាចដាំដុះបាននៅអាយុ១៤-១៨ថ្ងៃ ឬនៅពេលកូនជីវនាងរងមានស្លឹក៤ ឬ៦។

- ការកាត់ទងបណ្តុះ៖ កាត់យកទងជីវនាងរងប្រវែង ១០-១៥ស.ម ដោតលើរងដាំដុះតែម្តងស្រោចស្រពទឹករហូតត្រួយជីវនាងរងដុះបួស លូតលាស់ស្លឹកបានល្អ។

គ. ការជ្រើសរើសពូជ៖ កសិករអាចជ្រើសពូជជីវនាងវង់មួយចំនួនដែលមានលក់នៅកម្ពុជា

ម៉ាកឃ្លោក
គ្រាប់ជីវនាងវង់

ឥន្ទ្រីបៃតង
ជីវនាងវង់ 502

KS Seed
ជីវនាងវង់ SB 001

ទងជីវនាងវង់ដាំបន្ត

ឃ. វិធីដាំដុះ៖ កសិករត្រូវយកកូនជីវនាងវង់ដែលបណ្តុះបានអាយុពី ១៤ ទៅ ១៨ ថ្ងៃ ពីថាសបណ្តុះមកដាំលើរងដែលបានគ្របកៅស៊ូរួចរាល់ ដោយដាំតែ ២-៣ ជួរនៅលើរង ក្នុងចន្លោះគុម្ព ៣០-៤០ ស.ម។ វិធីម្យ៉ាងទៀត កសិករអាចយកទងជីវនាងវង់មកដោតដាំលើរងតែម្តង ដោយមិនឆ្លងកាត់ការបណ្តុះផ្សំឡើយ ការធ្វើបែបនេះមានភាពរហ័ស ងាយស្រួល។

ចន្លោះគុម្ព ៣០ ស.ម

ង. ការថែទាំ និងការដាក់ជី៖ ត្រូវស្រោចទឹកក្នុងមួយថ្ងៃ២ដង គឺនៅពេលព្រឹក និងពេលរសៀល ផ្អែកលើសំណើមដីជាក់ស្តែង។ នៅក្នុងចម្ការត្រូវសម្អាតស្មៅចង្រៃនៅតាមចន្លោះរងឱ្យបានស្អាត ដើម្បីកម្ទេចជម្រកសត្វល្អិត និងប្រភពជំងឺដំណាំ។ ដំណាំជីវនាងវង់អាចប្រមូលផលបានច្រើនលើក ដូច្នោះ

បន្ទាប់ពីប្រមូលផលរួច កសិករត្រូវសម្អាតស្មៅតាមរង និងបន្ថែមដីដែលមានសារធាតុអាសូតច្រើនជាង សារធាតុផូស្វ័រ និងប៉ូតាស្យូម ដើម្បីជម្រុញការលូតលាស់ដើម ស្លឹក។

ច. កត្តាចង្រៃ៖ ជាទូទៅកសិករតែងជួបប្រទះជាញឹកញាប់នូវកត្តាចង្រៃដែលបំផ្លាញដំណាំដីរ នាងរងមានដូចជា៖ ដង្កូវមូលស្លឹក ដង្កូវស៊ីញ៉េ រុយស ពឹងពាងក្រហម ជំងឺផ្សិត និងជំងឺវីរុសជាដើម។

ឆ. អាយុកាលដាំដុះ និងប្រមូលផល៖ អាយុកាលដំណាំដីរនាងរងមានរយៈពេល១២ខែ ឬច្រើន ជាងនេះ អាស្រ័យលើការថែទាំ និងលក្ខណៈអំណោយផល។ ក្រោយដាំចាប់ពី ៣០-៤០ថ្ងៃ គឺអាចប្រមូល ផលលើកទី១ និងចន្លោះពី២៥-៣០ថ្ងៃ គឺជាការប្រមូលផលបន្តបន្ទាប់។ ឧបករណ៍ប្រមូលផលមានដូច ជា កន្រ្ទ ឬកាំបិតមុត កណ្តៀវ កាត់ច្រូតជាបាច់ ឬច្រកថង់។ ទិន្នផល គឺអាស្រ័យទៅលើការលូតលាស់ លក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុ ការដាំដុះ និងការថែទាំ។

៣-តម្រូវការទុនដំបូងក្នុងការដាំដុះដីរនាងរង លើផ្ទៃដីទំហំ ១០ អា

បរិយាយ	ចំនួនទឹកប្រាក់ (រៀល)
ចំណាយលើការដាំដុះ	685,000
ចំណាយលើប្រព័ន្ធស្រោចស្រព	5,550,000
សម្ភារៈផ្សេងៗ	345,000
សរុប	6,580,000

៤-ការវិនិយោគសេដ្ឋកិច្ចលើការដាំដុះដំណាំដំឡូងស្រូវ លើផ្ទៃដីទំហំ ១០ អា

- បទពិសោធន៍ ÷ ការដាំដុះរបស់កសិករនៅឃុំទឹកហូត ស្រុករលាបៀរ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង
- ទិន្នផលមធ្យម ÷ ៧០០ គ.ក/១០អា
- តម្លៃបោះដុំពីចម្ការ ÷ ២,០០០រៀល/ គ.ក
- ចំនួនការប្រមូលក្នុងមួយឆ្នាំ ÷ ១២ដងក្នុងមួយឆ្នាំ

បរិយាយ	ឯកតា	ចំនួន ឯកតា	តម្លៃ/ឯកតា (រៀល)	ទឹកប្រាក់ (រៀល)	ចំនួន សារ រំលស់	ទឹកប្រាក់ សរុប (រៀល)
១-ចំណាយសរុប=ចំណាយប្រែប្រួល+ ចំណាយមិនប្រែប្រួល				6,580,000		744,583
១.ក-ចំណាយប្រែប្រួលសរុប				685,000		685,000
ភ្នំដី និងលើករង	លើក	2	30,000	60,000		60,000
ពូជ	គីឡូ	50	2,500	125,000		125,000
ជីកំប៉ុស (លាមកគោ)	បេ	20	3,000	60,000		60,000
ជីគីមីគ្រាប់	គីឡូ	5	3,000	15,000		15,000
ជីទឹក បំប៉ន	ឈុត	1	20,000	20,000		20,000
ថ្នាំសម្រាប់សត្វល្អិត + ជំងឺ	ឈុត	1	50,000	50,000		50,000
ឈ្នួលកម្មករដាំ និងថែទាំ(នាក់)	ថ្ងៃ	10	30,000	300,000		300,000
ប្រេងម៉ាស៊ូត	លីត្រ	10	3,500	35,000		35,000
ចំណាយផ្សេងៗ	វត្ថុ	1	20,000	20,000		20,000
១.ខ-ចំណាយមិនប្រែប្រួលសរុប				5,895,000		59,583
ធុងបាញ់ថ្នាំ (៣ឆ្នាំ)	គ្រឿង	1	120,000	120,000	36	3,333
កៅស៊ូគ្របរង(១ឆ្នាំ)	ដុំ	3	75,000	225,000	12	18,750
ប្រព័ន្ធទឹកមេ (៥ឆ្នាំ)	ឈុត	1	250,000	250,000	60	4,167
ប្រព័ន្ធទឹកស្រោចស្រព (៣ឆ្នាំ)	ឈុត	1	300,000	300,000	36	8,333
ម៉ាស៊ីនបូមទឹក១២សេះ(១០ឆ្នាំ)	គ្រឿង	1	2,000,000	2,000,000	120	16,667
អណ្តូងទឹក (ប្រើ៣០ឆ្នាំ)	ឈុត	1	3,000,000	3,000,000	360	8,333

២-ចំណូលពីការលក់ដីរោងចក្រ						1,400,000
ប្រមូលផលសរុប	គ. ក	700	2,000	1,400,000		1,400,000
៣-ចំណេញ-ខាត						655,417
ថ្លៃដើមផលិត/គ. ក = ចំណាយសរុប/ទិន្នផលសរុប						1,064
ចំណេញ/គ. ក = ចំណេញសរុប/ទិន្នផលសរុប						936

៥-លទ្ធភាពចំណេញផ្គត់ផ្គង់សេរីនិរន្តរភាពតម្លៃ ÷ (លើផ្ទៃដីដាំដុះ១០ អា)

- តម្លៃទាបបំផុត ១,០០០\$ / គ. ក

- តម្លៃខ្ពស់បំផុត ៣,០០០\$ / គ. ក

ទិន្នផល គ. ក	តម្លៃ រៀល/គ. ក	ចំណូល រៀល	ចំណាយ រៀល	ចំណេញ-ខាត	
				រៀល	%
700	1,000	700,000	744,583	-44,583	-5.99%
700	1,500	1,050,000	744,583	305,417	41.02%
700	2,000	1,400,000	744,583	655,417	88.02%
700	2,500	1,750,000	744,583	1,005,417	135.03%
700	3,000	2,100,000	744,583	1,355,417	182.04%

៦-ខ្សែប្រចារកំតតម្លៃ ÷

- **កសិករ ÷** លក់ ២,០០០\$ / គ. ក - ថ្លៃដើម ១,០៦៤\$ / គ. ក = ចំណេញ ៩៣៦\$ / គ. ក
- **ឈ្មួញកណ្តាល ÷** លក់ ២,៥០០\$ / គ. ក (ថ្លៃដឹកជញ្ជូន ២០០\$ / គ. ក) ចំណេញ ៣០០\$ / គ. ក
- **អ្នកលក់រាយ ÷** លក់ ៤,០០០\$ / គ. ក (ជួលតូប និងខូចខាត ៥០០\$ / គ. ក) ចំណេញ ៥០០\$ / គ. ក

៧-ហានិភ័យ ៖

តាមការសិក្សាផ្ទាល់ជាមួយកសិករដាំដុះជីរនាងរវងនៅឃុំទឹកហូត ស្រុករលាបៀរ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង អាចមានហានិភ័យមួយចំនួនកើតឡើងដោយថាហេតុលើដំណើរការដាំដុះដំណាំជីរនាងរវងដូចជា៖

ល.រ	ប្រភេទហានិភ័យ	ពិពណ៌នាហានិភ័យ	វិធានការ
១	ហានិភ័យផលិតកម្ម	ទិន្នផលធ្លាក់ចុះបណ្តាលមកពី៖ - កត្តាសត្វល្អិតចង្រៃ - កត្តាជំងឺដំណាំ - កត្តាគុណភាពដី - បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ	- គួរប្រើប្រាស់វិធានការការពារដំណាំ និងមានកាលវិភាគប្រើប្រាស់ថ្នាំត្រឹមត្រូវសម្រាប់សត្វល្អិត និងជំងឺ - ប្រើប្រាស់ថ្នាំជីវសាស្ត្រ មុនពេលចាប់ផ្តើមដាំដុះ - ជ្រើសរើសពូជធន់នឹងកត្តាចង្រៃ អាកាសធាតុ ពិសេសពូជក្នុងស្រុក ដែលមិនមានជំងឺវិរុស និងរក្សាទុកបានត្រឹមត្រូវ - សិក្សាការកែប្រែគុណភាពដី និងបន្ថែមការគ្រប់គ្រងជីឱ្យស្របតាមតម្រូវការជីរបស់ដំណាំ
២	ហានិភ័យទីផ្សារ	រដូវប្រាំងតម្លៃធ្លាក់ចុះដោយសារ - អាកាសធាតុអំណោយផល - កសិករដាំដុះនៅតំបន់ទំនាបជាច្រើនកន្លែង	- ពង្រីកបណ្តាញទីផ្សារ និងព័ត៌មានទីផ្សារជាប្រចាំដើម្បីពង្រឹងទីផ្សារ - ចងក្រងក្រុមផលិត ដើម្បីធ្វើកិច្ចព្រមព្រៀងទិញ-លក់ និងធ្វើផែនការផលិតតាមកិច្ចសន្យា - ផលិតដំណាំចម្រុះ ជាជាងដំណាំតែមួយមុខ - ស្វែងរកព័ត៌មាននៃការដាំដុះនៅតំបន់ផ្សេងៗ ដើម្បីអាចជ្រើសរើសលទ្ធភាពក្នុងការដាំដុះ

៨-សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ជីរនាងរវង គឺជាដំណាំអាចលូតលាស់បានល្អស្ទើរតែគ្រប់ប្រភេទដី ប៉ុន្តែក៏ទាមទារនូវការកែប្រែគុណភាពដីដើម្បីឱ្យសមស្របទៅនឹងដំណាំនេះផងដែរ។ នៅរដូវមានភ្លៀងធ្លាក់ច្រើន និងកម្ដៅខ្លាំងលើសពី៣៥អង្សាសេ ដំណាំជីរនាងរវងប្រឈមជាមួយជំងឺ សត្វល្អិតជាច្រើនប្រភេទ ដែលតម្រូវឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យ និងវិធានការការពារជាប់ជាប្រចាំ។ ដំណាំជីរនាងរវងអាចផ្តល់ទិន្នផលរយៈពេលយូរ ដែលអាចលើសពីមួយឆ្នាំ ដោយអាស្រ័យលើគុណភាពរបស់ដី ការគ្រប់គ្រងដីបានត្រឹមត្រូវ និងលក្ខខណ្ឌ

អាកាសធាតុសមស្របផងដែរ។ ម្ហូបអាហារច្រើនមុខ ត្រូវការដីរនាងរង ដើម្បីបន្ថែមក្លិន រសជាតិ ដែលធ្វើឱ្យមានតម្រូវការជាប់ជាប្រចាំ។ សម្រាប់ការប្រមូលផលលើកទី១ ថ្ងៃដើមផលិតខ្ពស់ជាងការប្រមូលផលលើកទី២ ដោយសារការរៀបចំដី ប្រើប្រាស់កំលាំងពលកម្ម និងធាតុចូលកសិកម្មមួយចំនួន នៅចំណុចនៃការចាប់ផ្តើមដំបូង ប៉ុន្តែនៅតែមានលទ្ធភាពចំណេញ ដូច្នេះចាប់ពីការប្រមូលផលលើកទី២ កសិករអាចមានលទ្ធភាពចំណេញកាន់តែច្រើនបន្ថែមទៀត។ នៅពេលដីដុះលូតលាស់ជិតលើរង ការដុះលូតលាស់របស់ស្មៅបានកាត់បន្ថយ ដែលធ្វើឱ្យកសិករចំណាយតិចលើការប្រើប្រាស់ពលកម្មសម្អាតស្មៅ។

ប្រភពសិក្សា៖

- កសិករដាំដុះដំណាំដីរនាងរងនៅឃុំទឹកហូត ស្រុករលាបៀរ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង
- ឯកសារក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
- **Jabbour, N.** (2020, March 27). *How to avoid basil downy mildew*. *Garden Gate Magazine*. <https://www.gardengatemagazine.com/articles/vegetables/herbs/how-to-avoid-basil-downy-mildew/>
- **Roos, D.** (2014, August 5). *2014 basil downy mildew outbreak our worst one yet*. North Carolina State University Cooperative Extension. <https://growingsmallfarms.ces.ncsu.edu/growingsmallfarms-2014-basil-downy-mildew/>